

MITT O

Y O A O K A Y O M Y

Поводом књије Јиргена Графа

Порицање холокауста

Са књигом Јиргена Графа, *Мит о холокаусту*, која је објављена у Београду почетком ове године, Србија се 'обогатила' за још један од евроатлантских трендова који без пост-модерног начела *anything goes* („све може“) вјероватно никада не би изашли са друштвене маргине. Јирген Граф је наике један од корифеја покрета „порицања холокауста“ чији припадници себе називају „ревизионистима“ а који је своју форму добио крајем седамдесетих година око калифорнијског Института за ревизију историје.

Порицање холокауста је многостран процес и требале би странице само да се наброје његови појавни облици, онако како су дефинисани од својих творца: у начелу, свде се на тезу да се холокауст – покушај потпуног затирања Јевреја у Другом свјетском рату – није десио. Псевдо-научно оправдавање и промоција холокауста, његова инверзија и тривијализација само су неки од начина који се употребљавају у ту сврху.¹ Занимљиво је да порицатељи холокауста обично ћуте о милионима других жртава нациста и њихових сателита – руским ратним заробљеницима, Србима, Циганима, Пољацима итд. – усредсређујући се искључиво на ону страну нацистичке убилачке машине у коју је Хитлер уложио највише страсти, на Јевреје.

Овај покрет се озбиљније прочуо тек када је Британац Дејвид Ирвинг 1996. године тужио америчку историчарку Дебору Липштат која га је у својој књижи *Порицање холокауста: расипање јуриш на истину и сећање* – и то мање-више успут – назвала „једним од најопаснијих гласноговорника порицања холокауста“² Суђење је трајало од 11. јануара до 11. априла 2000. године и завршило се поразно по Ирвинга: не само да банкротирао због милионске одштете издавачу, него је пресуда судије Греја да је „због својих идеолошких мотива устрајно и намерно искривљавао и манипулисао историјским чињеницама“³ уништила његову до тада солидну

репутацију историчара, коме се додуше увијек приговарала одређена наклоност Хитлеру.

(Таква наклоност, додуше, код енглеских војних историчара није баш толико ријетка колико се мисли: историја њемачких падобранаца из пера Џејмса Лукаса, рецимо,⁴ одише како симпатијом према Нијемцима тако и таквом отровном одбојношћу према Русима да се једини моменти гдје су Руси приказани као иоле достојанствена људска бића могу наћи само на страницама на којима о Русима говоре Нијемци сами.)

Књига Швајцарца Јиргена Графа о којој је ријеч била је објављена 1999. године у току припрема за процес против Липштатове, као подршка Ирвингу и ревизионистичком покрету у тренутку када се његовим припадницима чинило да ће ако не „разобличити мит о холокаусту“ а оно сигурно за своју ствар задобити озбиљну глобалну подршку. У том смислу, *Мит о холокаусту*, књига коју смо добили у преводу из друге руке са руског (њемачки изворник се зове *Riese auf tönernen Füßen: Raul Hilberg und sein Standardwerk über den „Holocaust“*) покушава да „деконструира“ једну од раних и још увијек најважнијих синтеза за историју холокауста, књигу Раула Хиберга *Уништење евројских Јевреја*.⁵ Метод који Граф користи је једноставан и типичан за цијели покрет „порицатеља/ревизиониста“: „покушавајући да доведу у питање вјеродостојност различитих детаља, не саставаљајући од тих детаља 'велику причу', они се труде да баце сјенку сумње на цјелину догађаја“.⁶

Тешко да је могуће боље описати метод којим се послужио Томислав Вуковић који је у загребачком „Гласу концила“ од 27. августа до 27. децембра 2007. године објављивао

фелтон у коме је доказивао да злочина у Глини 1941. године – једноставно није било. Као један од 'крунских' доказа он наводи нпр. проблем фотографије окупљених Срба у цркви, за коју се у неким изворима каже да је у Босанској Дубици а у неким да је у Глини. Пошто је вјеродостојност фотографије проблематична – по Вуковићевој логици није било ни злочина.

У том смислу, предсједник Хрватске који је од ревизије историје направио националну идеологију којој вјерно служи и Томислав Вуковић, добио је почасно мјесто на уводним страницама књиге Липштатове *Порицање холокауста*, као неко ко се служи „важним аспектима порицања холокауста“. Тако је Туђман, пише Липштатова, „писао о 'пристрасним свједочанствима и увеличаним чињеницама' кориштеним у одређивању броја жртава холокауста“, при чему „он увек ставља ријеч холокауст под наводнике“. Разлог томе је по Липштатовој конкретна политичка когист: пошто је „огроман део хрватских Јевреја и не-јевреја био убијен од њихових комшија Хрвата“, Туђман је сматрао „да је један од начина да његова земља стекне симпатије свијета тај да умањи важност холокауста“.⁸

Но, Југославија је имала не само мјесто у књижи Липштатове него и свој дан у суду и на самом лондонском процесу 2000. Наике, један од најзначајних историчара холокауста и изванредан познавалац прилика у Србији тога времена, Кристофер Браунинг, свједочио је у прилог Липштатове и навео у прилог постојању возила за гушење гасом случај Београда где су таквим камионом побијене жене и дјеца Јевреја Србије:

„И Шефер је извјестио Берлин у вези са „специјалним камионом Саурер“ (Saurer је био већи од два постојећа модела камиона која су се користила за претварање у возила за гушење гасом), да су два возача, Гец и Мејер 'обавила свој специјални задатак' и да се стога они и камион могу вратити назад.“⁹

Како је примјетио Тери Иглтон у

4 James Lucas, *Storming Eagles: German Airborne Forces in World War II*, Cassell, London, 2001

5 Jürgen Graf, *Riese auf tönernen Füßen: Raul Hilberg und sein Standardwerk über den „Holocaust“*, Castle Hill Publishers, Uckfield, 1999

6 Raul Hilberg, *The Destruction of European Jews*, прво издање Quadrangle Books, Chicago, 1961; тротомино дефинитивно издање Yale University Press, Yale, 2003

7 Ephraim Kaye, *Desecraters of Memory*, Yad Vashem, Jerusalem, 1997, стр. 7

1 Према нововијој класификацији датој у књижи Манфреда Герстенфелда (Manfred Gerstenfeld), *The Abuse of Holocaust Memory*, Jerusalem Center for Public Affairs-ADL, Jerusalem, 2009

2 Deborah E. Lipstadt, *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory*, The Free Press, New York, 1993, стр. 181

3 *Holocaust Denial and the 2000 Libel Trial in the U.K.*, <http://www.hdot.org/trial>, преузето 22. марта 2010.

8 Deborah E. Lipstadt, *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory*, op. cit. 7

9 *Evidence for the Implementation of the Final Solution: Electronic Edition*, by Browning, Christopher R.

<http://www.hdot.org/en/trial/defense/browning/521.0>, преузето 30. марта 2010. Наведено писмо налази се у Nürnberg Document 501-PS, Schäfer to Major Pradel, RSHA II D 3, 9.6.42.

ПОВОДИ

„Мит о холокаусту“ и Јасеновца

коментару процеса Ирвинг-Липштат названом *Постмодернизам и порицање холокауста*, уноточ томе што је Липштатова на суђењу морала залазити у детаље Ирвингових тврдњи и доказивати постојање Хитлеровог геноцидног плана, гасних комора, могућност гушења људи гасом „циклон Б“ те валидност свједочанстава о геноциду, њен метод је у основи остао да избегава расправу о постојању холокауста истичући да је она једноставно неморална.¹⁰

Тако је и Туђманова неморална идеја о „јасеновачком миту“ само дио ширег морбидног процеса порицања, умањивања и сакривања злочина чији почетак су истраживачи овог феномена лоцирали још у току самог Другог свјетског рата. На примјер, SS Sonderkommando 1005 је био посебна јединица формирана већ 1942. године са задатком да ископава и спаљује жртве масовних покоља да би се сакрили трагови злочина. Та јединица је то радила како по Бјелорусији и Украјини, тако и у Београду у Јајинцима, перфектно усаглашена са усташама које су у исто вријеме када су прекопавале масовне гробнице на Доњој Градини и тијела бацали у Саву или их топиле у казанима који се и данас могу видјети на Градини.

Као што је Јасеновац био дио cjеловитог система злочина који је започела нацистичка Њемачка а НДХ спровела као „сателит par excellence“ па је Лубурић 1941 ишао у њемачке концентрационе логоре да би њихов крој примјенио на Јасеновац, тако је и процес неграња злочина такође примјенљив искључиво на cjелину истог злочина. Стога би неко ко у Србији данас пориче холокауст морао да порекне и Јасеновац или пак да се упусти у истовремено увећавање броја српских жртава у Јасеновцу (Радомир Булатовић је својевремено успио да дође до броја од скоро 1,200.000¹¹) и у НДХ уопште а на другој страни у умањивање бројева јеврејских жртава у Европи - што је подухват који може завршити само у акутној егзацербацији параноидне шизофреније.

Но, према Липштатовој ни такво нешто није искључено, и то највише захваљујући томе што је претварање

деконструкционистичке тезе „да је искуство релативно и да ништа није утврђено“ у постмодернистичку идеологију створило „атмосферу попустљивости према испитивању значења историјских догађаја и отежало његовим заступницима да утврде за било шта да је 'ван граница' овог скептичног приступа“.¹² То је нешто где се Тери Иглтон неће сложити са Липштатовом, али где ће се с њом сложити Малколм Лоу.

Пишући о кризи у тумачењу Новог Завјета, он наине каже да се „историјски критички“ метод често након помније анализе открива као неисторијски скептички метод,¹³ заснован на перверзној претпоставци да „шта год неко тврдио да зна, то знање може само бити умањено а нипошто увећано стицањем нове информације“.¹⁴ Исти метод који има унапред припремљене и једино прихватљиве резултате по њему примјенују и порицатељи холокауста: ако се библијска историја може само доводити у питање, онда о Новом Завјету не можемо на крају знати ништа а посљедице о историји, тј. о холокаусту и геноциду у Другом свјетском рату – само то да их није било.

Коначно, јануара 2009. године директор Института за ревизију историје Марк Вебер објавио је есеј *Колико је релевантан ревизионизам холокауста?* у коме је признао да „упркос година труда ревизиониста, укључујући неке озбиљне радове који су понекад присиљавали историчаре 'главног тока' да направе запањујуће уступке, било је мало успјеха у увјеравању људи да присна прича о холокаусту има мањкавости“.¹⁵ Признавши тиме да, на крају крајева, Ирвингов процес против Липштатове није донео прижељкивани процват идеје ревизионизма, Вебер је посљед-

њих година дјелатност овог института усредсредило на отворену борбу против Израела а холокауст је оставио по страни.

Тиме је објављивање Графове књиге код нас још безнадније и увредљивије: не само да је њен издавач покушао да у Србији прода америчку робу, него је та роба половна, на страну што је неморална. Онај ко жели да се упути у проблематичне стране меморијализације холокауста које итекако постоје као и у његову злоупотребу у политичке сврхе, узео је озбиљну књигу *Холокауст у живишој Америке* Питера Новика,¹⁶ одакле се може разумјети и како су америчке јеврејске организације некротички и угађајући властима САД дозволиле паралелу са холокаустом у случају босанских муслимана и косовских албанаца и тиме допринијеле стигматизацији Срба.

А у Београду, граду чијим улицама је 1942. године возио камион за убијање гасом а вјероватно трећина његовог становништва има претке који су прошли пакао њемачких и усташких логора, објављивање *Митта о холокаусту* је једноставно увреда.

● Професор Јован (Ђулибрк)

12 Deborah E. Lipstadt, *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory*, op. cit. 18

13 Malcolm Lowe, *The Critical and the Sceptical Methods in New Testament Research* у *Gregorium* 81/2000, стр.

14 Ibid.

15 Mark Weber, *How Relevant is Holocaust Revisionism?* http://www.ihf.org/weber_revisiionism_jan09.html, преузето 30. марта 2010.

16 Peter Novick, *The Holocaust in American Life*, Houghton Mifflin, Boston, 1999

10 Terry Eagleton, *Postmodernizam i poricanje holokausta*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2001

11 Radomir Bulatović, *Koncentracioni logor Jasenovac s posebnim osvrtom na Donju Gradinu*, Svjetlost, Sarajevo, 1990.